posted by Willant on 20. marec 2015 - 10:43
22.04.2017 - posledná úprava článku.

História termálneho kúpaliska VADAŠ **[1]**

Dnešný areál (približne 35 ha), slúžil od nepamäti ako útočisko divej zveri, čo našlo odraz i v jeho pradávnom maďarskom názve Vadas(š). Do postavenia protipovodňových hrádzí (1965), každoročné jarné a jesenné zvýšenie hladiny Dunaja a následne Hrona, pôsobilo priaznivo na dĺžku pastevnej sezóny, kvalitu pastvy a vôbec všeobecného využitia. Ešte pred polstoročím ovládali Vadaš nespočetné kŕdle husí, čriedy kučeravých, blativý kúpeľ zbožňujúcich mangalíc. Aj hovädzí dobytok, kone a somáre si prišli na svoje. Vtedajší Vadaš však bol aj priestorom, akoby priamo stvoreným pre mládež našej obce, veľkoobce a napokon i mesta. V zime, prilákaval súvislý ľad stovky únavu nepoznajúcich korčuliarov. Leto bolo vyhradené vš

akovakým hrám, najmä však futbalu, v ktorom sa až po vojnové roky kopávalo do handrovej mičudy. Tým najmenším slúžil Vadaš na púšťanie drakov, schovávačku, či na stráženie kŕdľov husí, ktorým sa podvečerom neráčilo s obťažkaným krkom vrátiť domov na svoj pustý dvor. Avšak nie každý rok bol tak priaznivý pre túto užívateľskú „ klientelu“ Vadašu. **Najhoršie za posledných aspoň 5 storočí to bolo r. 1838, keď 13. marca hladina Dunaja dosiahla 730 cm, čo spolu s vysokánskym ľadochodom spôsobilo súvislú, nevídane hlbokú záplavu vodou zo zahataného Hrona.** [2] V najnižšej časti Hlavnej ulice dosiahla hĺbka záplavovej vody 177 cm, ako je označené tabuľkou na fasáde domu č. 57. Na Hlavnej ulici. Hĺbka vody v miestach Vadašu dosahovala minimálne 350 cm.

Niekdajší Vadaš až do samého počiatku minulého storočia zasahoval až do samotnej časti dnešnej Hlavnej ulice, ktorej severná strana až po niekdajšiu Kalváriu bola ešte prázdna, bez domov. Vadaš zasahoval k tesnej blízkosti obecnej cesty, po ktorej viedla trasa stredovekej obchodnej cesty Via Bohemia.

(A cikk alján csatolt cikkek magyarul vannak az eredeti forrásbol.)

Vadaš dával poslednú možnosť odpočinku, ako i údržby a opráv naložených vozov ešte pred tým, než podstúpia riziko prepravy na ostrihomský breh.

Divé, polodivé, skrátka niekdajšie, viacmenej prírodné vadašské eldorádo ústúpilo, zmizlo následkom vodohospodárskych úprav, zabezpečujúcich ochranu územia mesta a jeho občanov pred stále častejšími a zničujúcimi povodňami. *Močiare Vadaš boli odvodnené postavením protipovodňových hrádzí a odvodňovacích kanálov v roku 1965.*

Prekrývaná dnešná mapa a mapa z roku 1887 1:25 000

Staré Kúpalisko za kostolom VADAŠ II.

V roku 1949 sa uskutočnil geologický hĺbkový vrt / 97 m hĺbka, 41,0 C, výdatnosť 7 l/sek. ktorého termálna voda umožnila vybudovať v r. 1950-52 prvé tzv. staré termálne kúpalisko, na brehu Dunaja. Na jeho vybudovanie bolo poskytnuté z **UNRRA** [3] (*United Nation Relief and Rehabilitation Administration - Správa Spojených národov pre hospodársku pomoc a obnovu*) 2,000.00

0 Kčs a Povereníctvom vnútra 700.000 Kčs. Žiaľ, došlo i k defraudácii prostriedkov. *Ubytovacia kapacita je okolo 120 osôb. Nakoľko ide o malé kúpalisko s jedným bazénom, povolený počet návštevníkov bol stanovený na max. 300 osôb.* Slávnostné odovzdanie verejnosti bolo v pamatný deň oslobodenia nášho mesta – 12 septembra 1949.

Počiatkom výstavby dnešného vadašu bol vrt z roku 1973 poskytujúci vodu 39,7 ° C o výkonnosti 70l/min.

Geotermálny výskum močiarov VADAŠ za mestom začal v rokoch 1971 a trval do roku 1973 pod vedením pracovníkov geologického ústavu Dionýza Štúra. Jozefa Lauku a Karola Píry-ho. Išlo o komplexný výskum komárňanskej vysokej kryhy. V hĺbke 77 m pod vrstvou oligocénych usadenín dosiahol vrstvu triasového dolomitu a narazil na termálny prameň. Prameň vyhĺbili až do 261 metrov. Výdatnosť prameňa bola vtedy 100 – 120 litrov/s. a teplota vody 42 st. Prameň dostal označenie FGŠ-1

Pôvodne plánovaná rozloha areálu bola 50 ha. Ku ktorému patrilo aj jazierko. Ostrovček v strede jazierka bol umelo vybudovaný. Počas prvého roku (1974) bolo v predpokladanom areáli a jeho okolí vysadených 3000 stromov. Predbežné plány počítali s investíciou 160 miliónov Kčs. Z toho sa prvý rok výstavby (1974) vybudovali v cene 700 000 Kčs prístupové cesty inžinierske siete obslužné a ubytovacie priestory pre zamestnancov. Generálny investor bol národný podnik Priemstav, bolo oslovených viacero investorov, ktorý ale na výzvu nereagovali. Týmto sa museli zredukovať pôvodné investičné náklady.

K celkovému projektu v značnej miere prispel aj n.p. JCP Štúrovo. Pôvodný oplotený areál mal mať rozlohu 22ha. Nakoľko ale chýbalo približne 25 mil Kčs, padlo spoločné rozhodnutie vedenia podniku JCP a národného výboru, do konca roku 1977 postaviť tri bazény v celkovom náklade okolo 18 milión Kčs s príslušnými obslužnými a sociálnymi vybaveniami. Celkový projekt mal byť dokončený v roku 1980. Výstavba termálneho kúpaliska sa začala v roku 1976 a o dva roky neskôr už odovzdali prvé bazény. Kúpalisko sa postupne rozširovalo o bufety, ubytovanie v bungalovoch, od roku 1983 aj o ubytovanie hotelového typu. Vznikli parkovacie a iné spevnené plochy, informačná kancelária so zmenárenskou službou.
(Új szó 1974-1977)

V pondelok 17. júla 1978 sa prvýkrát napustili bazény termálnou vodou.

TK I. zahŕňalo štyri bazény - plavecký, rekreačný, malý, detský a jazero. Výstavba areálu bola podmienená zdrojom termálnej vody, po dobudovaní sa postupne rozširovali i patričné služby. V

roku 1988 i staré kúpalisko pri Dunaji (TK II), ktoré bolo vybudované v r. 1951-52 na termálnej vode z vrtu realizovaného r.1949, prešlo r. 1988 rekonštrukciou s výstavbou ubytovacej budovy v hodnote 2,3 mil.Sk, čím sa ubytovacia kapacita spolu s bungalovmi zdvojnásobila na 70 postelí. Vadaš bol v správe JCP do r.1978, potom prešiel do Okresnej správy cestovného ruchu v Nových Zámkoch so sídlom v Šuranoch, kde zotrval až do r.1989.

Od r. 1990 bol delimitovaný do vlastníctva mesta, ktoré uznesením MZ z 10.12.1990 včlenilo „ ...termálne kúpalisko Vadaš do Komunálnych služieb Štúrovo s tým, že musí pôsobiť ako samostatná hospodárka jednotka. Terajší Vadaš s.r.o. ako mestský podnik vzniká v zmysle uznesenia Mestského zastupiteľstva / 16.12.1993/ v celkovej hodnote 82,6 mil.Sk. Výstavba a poskytované služby permanentne do objemu i kvality narastajú s cieľom zvyšovania spokojnosti už trvale verných, ale i budúcich návštevníkov.

Po viacročnej stagnácii nastal novodobý rozvoj kúpaliska v roku 1999, kedy bola odovzdaná krytá plaváreň s 25 m dlhým plaveckým bazénom a menším bazénom pre deti. V roku 2001 sa odstránili staré neestetické bufety a v sezóne 2002 vítalo kúpalisko svojich návštevníkov novými radmi bufetov so 600 miestami na sedenie. V tom istom roku sa postavil aj nový sedací bazén s perličkovou masážou.

Rok 2003 priniesol významný krok. V júni sa dokončila výstavba trojhviezdičkového hotela Thermal*** s 47 izbami a reštauráciou (investícia 60 mil. Sk). Hotel je odvtedy v prevádzke po celý rok a poskytuje kvalitné ubytovanie. Položili sa ním základy na rozšírenie sezóny a celoročný rozvoj cestovného ruchu. Záujem o kúpalisko rastol a hotel bol už prvé leto plne obsadený. Do prevádzky bol odovzdaný 14. Júna 2003.

Zvýšený záujem o kúpalisko si vyžadoval ďalšie rozširovanie vodných plôch. Preto sa v roku 2004 postavil obrovský bazén "Lagúna" s umelým vlnobitím s vodnou plochou 3800 m2. Popri výstavbe tohto jedinečného bazéna sa zrekonštruoval aj detský bazén a postavili sa ďalšie bufety a soc. zariadenia (v tomto roku bolo preinvestovaných 70 mil. Sk**). V júli 2004 padol rekord z predchádzajúceho roka, kedy sa v jednu horúcu nedeľu predalo 11.700 vstupeniek.**

Rok 2005 priniesol ďalší výrazný krok v rozvoji kúpaliska. K areálu bolo pričlenených 10 ha z bývalých kasární, ktoré sa nachádzali v susedstve

kúpaliska. Vybudovali sa tu nové trojhviezdičkové rodinné apartmány Lux*** s celkovou kapacitou 120 lôžok a vytvorila sa nová chatová osada pre 300 osôb. Pôvodné parkovisko pred kúpaliskom s kapacitou 450 áut sa rozšíril na veľkosť pre 800 áut. Odovzdal sa nový vonkajší sedací bazén pri krytej plavárni s celoročnou prevádzkou a tiež nové Bowling-centrum so štyrmi dráhami a rôznymi inými možnosťami na zábavu.

V roku 2006 sa ku krytému komplexu pristavala fínska a parná sauna. Rok 2006 priniesol zmenu aj na riaditeľskom poste, konateľom VADAŠ s.r.o. a tým aj riaditeľom kúpaliska sa stal bývalý projektový manažér mesta Štúrovo Ing. Endre Hogenbuch. Nový riaditeľ po preberaní funkcie uskutočnil úspešné kroky vo vylepšení komplexu. Rekonštrukcia budovy krytej plavárni prebehla v roku 2008. Medzitým pribudli nové vodné atrakcie v bazéne Hviezda a detskom bazéne. Areál bol vybavený kamerovým systémom na zlepšenie bezpečnosti, a v roku 2009 aj turniketovo-závorovým systémom. Pri bazéne Hviezda bola postavená nová rodinná šmýkačka, pri ihrisku plážového volejbalu bolo vytvorené ihrisko plážového futbalu a pri bazéne krytej plavárne zriadili prvú nudistickú pláž na slovenských kúpaliskách.

V júli 2008 sa uskutočnili oslavy 30. výročia termálneho kúpaliska Vadaš. Na oslave sa zúčastnilo výše 20 tisíc ľudí, ktorý sa zabávali 3 dni. Dúfajme, že sa s nimi čoskoro stretneme aj na oslave ďalších okrúhlych narodenín.

V rokoch 2009-2011 prebeihala revitalizácia bazénového areálu: vymenila sa celková plocha medzi bazénmi, na mieste prvého bazénu Delfín vyrástol nový zážitkový bazén Relax, opravila sa cesta ku krytej plavárni a okolo bazénového areálu, sa vybudovali nové sociálne zariadenia a rozšírilo sa aj detské ihrisko. Dva staré tobogany boli nahradené štirmi novými. V roku 2011 bola na mieste starej pokladne vybudovaná nová vstupná bráná s pokladňami a s turniketovým systémom. 1. júna 2011 sme otvorili toboganový svet s už piatimi toboganmi.

Zdroje:
Ing. Jozef Slabák, CSc.
Új szó 1977 aug. 31. Bartusz Gyula
Új Szó, 1974. Június 6. HAJDÜ ANDRÁS
www.vadas.sk [4]

Fotky:
www.latti-extra.sk [5]
www.fortepan.hu [6]
Archív autora.

UNRRA. Je skratka United Nations Relief and Rehabilitation Administration. Bol to v podstate svojho druhu prvý projekt medzinárodnej humanitnej a rozvojovej pomoci pod hlavičkou Spojených Národov, z dvoch tretín dotovaný USA az jednej tretiny Canadou, Anglickom a niekoľkými ďalšími štátmi. Účelom bolo zabrániť hladu a epidémiám nákazlivým chorobám po druhej svetovej vojne.

Odporúčame:

- **História Ostrihomských termálnych vôd** [7]
- Geológia podunajskej nížiny a jej okolia, geotermálne charakteristiky, prečo máme v Štúrove tri termálne pramene. **[8]**
- Pamätné tabule ľadovej povodne z roku 1838 v meste Ostrihom a Štúrovo **[2]**

Kategórie článkov: História [9]
Štúrovo [10]

Príloha	Veľkosť
Článok z denníka Új szó roku 1949 o starom kúpalisku [11]	1.77 MB
Predbežné plány a predstavy čo vybudujú na lúkach vadašu z roku 1974 [12]	1.59 MB

Príloha	Veľkosť
Výstavba kúpaliska Új szó 1977 [13]	1.53 MB
Reportáž z kúpliska VADAŠ 1978 Új szó [14]	1.72 MB
Reportáž o zabudnutom starom kúpalisku z roku 1990 [15]	1.41 MB

Adresa zdroja (modified on 22.04.2017 - 16:48):http://kontakt.sturovo.com/drupal/390/historia-termalneho-kupaliska-vadas

Odkazy
[1] http://kontakt.sturovo.com/drupal/390/historia-termalneho-kupaliska-vadas [2] http://sturovo.com/drupal/03-06-2013/353/historia/pamatne-tabule-ladovej-povodne-z-roku-1838-v-meste-ostrihom-sturovo [3] http://www.vhu.cz/ceskoslovensko-a-povalecna-pomoc-unrra/ [4] http://www.vadas.sk [5] http://www.latti-extra.sk/index.php?mact=Gallery,m87122,default,1&m87122dir=wellness%2FVadas-Sturovo&m87122returnid=41&page=41&hl=sk_SK [6] http://www.fortepan.hu [7] http://sturovo.com/drupal/377/historia-ostrihomskych-termalnych-vod [8] http://sturovo.com/drupal/376/geologia-podunajskej-panvy-jej-okolia-tri-termalne-pramene [9] http://kontakt.sturovo.com/drupal/kategorie-clankov/historia [10] http://kontakt.sturovo.com/drupal/kategorie-clankov/sturovo [11] http://kontakt.sturovo.com/drupal/sites/default/files/ujszo_1949_09.pdf [12] http://kontakt.sturovo.com/drupal/sites/default/files/ujszo_1974_06.pdf [13] http://kontakt.sturovo.com/drupal/sites/default/files/ujszo_1977_08.pdf [14] http://kontakt.sturovo.com/drupal/sites/default/files/ujszo_1978_08.pdf [15] http://kontakt.sturovo.com/drupal/sites/default/files/ujszo_1990_07_oreg_furdo_cikk.pdf